TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

LAUSUNTO

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV(at)eduskunta.fi

Päiväys/Datum
8.10.2026

Dnro/Dnr
TRAFICOM/597362/03.03.01/2026

Viite/Referens
HE 175/2026 vp

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Viraston toimintamenomomentti ja tuottavuusohjelman mukaiset leikkaukset

Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenomomentti 31.01.02 on valtion talousarviossa nettobudjetoitu. Viraston toimintamenomomentin määräraha vuodelle 2027 on hallituksen talousarvioesityksessä 86,9 miljoonaa euroa, joka vastaa noin 37 % viraston toiminnan rahoituksesta.

Ennen tuottavuusohjelman mukaisia leikkauksia Traficomin budjettirahoitteisen toimintamenomomentin määräraha oli n. 100 miljoonaa euroa. Tähän on kohdistunut jo aiemmin tuottavuusohjelman mukaisia toimintamenoleikkauksia noin 15 miljoonaa euroa. Uudet kevään 2026 kehysriihessä sovitut lisäsäästöt nostavat leikkaussumman vuodelle 2027 noin 19 miljoonaan euroon ja kehyskaudella 20 miljoonaan euroon, mikä tarkoittaa noin 20 % toimintamenon leikkausta. Leikkaukset ovat kohdentuneet kaikkeen viraston toimintamenoon, myös kyberturvallisuustehtäviin.

Osa Traficomin tehtävistä rahoitetaan maksullisen toiminnan suoritteista perittävillä maksuasetuksiin perustuvilla maksuilla. Toimintamenomomentille kertyy bruttotuloja tästä maksullisesta toiminnasta noin 150 miljoonaa euroa, mikä vastaa 63 % viraston rahoituksesta. Suoritteita ovat mm. ajokortit, tutkinnot, luvat, rekisteröinnit ja erilaiset pätevyydet. Maksullisen toiminnan tuotoilla katetaan suoritteiden tuottamisesta aiheutuneet kulut ja maksullisen toiminnan tulee olla kustannusvastaavaa. Traficom ei voi käyttää maksullisen toiminnan tuottoja muiden lakisääteisten tehtäviensä kustannusten kattamiseen.

Veronluonteiset maksut määrärahan mitoituksessa.

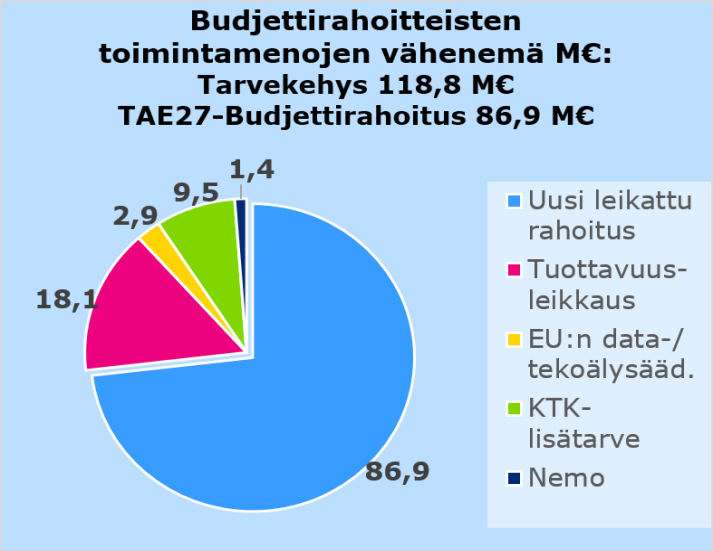
Valtionhallinnon tuottavuusleikkaukset kohdistuvat viraston koko toimintamenoon, josta merkittävän osan muodostavat veronluonteisia maksuja vastaavat toimintamenomäärärahat näistä tehtävistä aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Viraston keräämistä veronluonteisista valvontamaksuista kertyy valtiolle vuosittain noin 26 miljoonaa euroa; suurimpina mm. lentoliikenteen ja katsastustoiminnan valvontamaksu sekä tietoyhteiskuntamaksu. Viraston näkemyksen mukaan tämä veronluonteisten valvontamaksujen osuus toimintamenosta tulisi huomioida tuottavuusmäärärahaleikkauksia vähentävänä tekijänä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle kohdistuvia tuottavuusohjelman mukaisia säästöjä osoitettaessa.

Talousarviovalmisteluun tehdyt lisärahoitusesitykset

Osana talousarviovalmistelua vuodelle 2027 virasto on esittänyt lisärahoitustarpeita noin 13,8 miljoonalla eurolla viraston laajentuneisiin pysyviin lakisääteisiin tehtäviin. EU:n tekoälyn ja datasäädöksen viranomaistehtäviin rahoitustarve on noin 2,9 miljoonaa euroa. Virasto painottaa, että virastolle osoitettujen uusien tekoäly- ja datasääntelyn lakisääteisten tehtäväkokonaisuuksien kehittäminen ja edistäminen vaarantuvat ilman uusien tehtävien rahoitusta. Suomalaisten yritysten ja käyttäjien edellytykset hyödyntää sääntelyn mahdollisuuksia voivat jäädä toteutumatta, mikä vaikuttaa myös Suomen kilpailukykyyn ja talouskasvuun.

Kyberturvallisuuden osalta viraston esittämä rahoitustarve on noin 9,5 miljoonaa euroa kyberturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman mukaisiin kohteisiin tukemaan sekä valtion toimijoiden että yritysten kokonaisturvallisuutta ja kasvua. Näillä kyberturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman mukaisilla kokonaisuuksilla saataisiin varmistettua kyberturvallisuuden tason säilyttäminen. Laaja jatkokehittäminen ei tälläkään lisäresurssilla olisi mahdollista, vaan kyse olisi lähinnä toiminnan turvaamisesta.

Näihin tehtäviin liittyen hallituksen talousarvioesityksessä 2027 ainoa lisärahoituserä virastolle on 0,8 miljoonaa euroa lisärahoitusta salaustuotearviointitoiminnan vahvistamiseen.

Traficomin toimintamenon siirtomäärärahan kehitys

Traficomin toimintamenomomentin siirtomäärärahan määrä on suunnitelmallisesti pienentynyt. Vapaan siirtomäärärahan määrä vuoden 2025 tilinpäätöksen jälkeen vuoden 2026 alussa oli 19,0 miljoonaa euroa. Vapaan siirtomäärärahan käytöstä vuosille 2026-2028 on laadittu käyttösuunnitelma. Suunnitelman mukaisiin kertaluonteisiin kehityshankkeisiin ja teknologisiin investointeihin mm. tekoäly- ja datahankkeisiin osoitetun siirtomäärärahan käytön jälkeen siirtomäärärahan määrä asettuu noin 8,0 miljoonan euron tasolle.

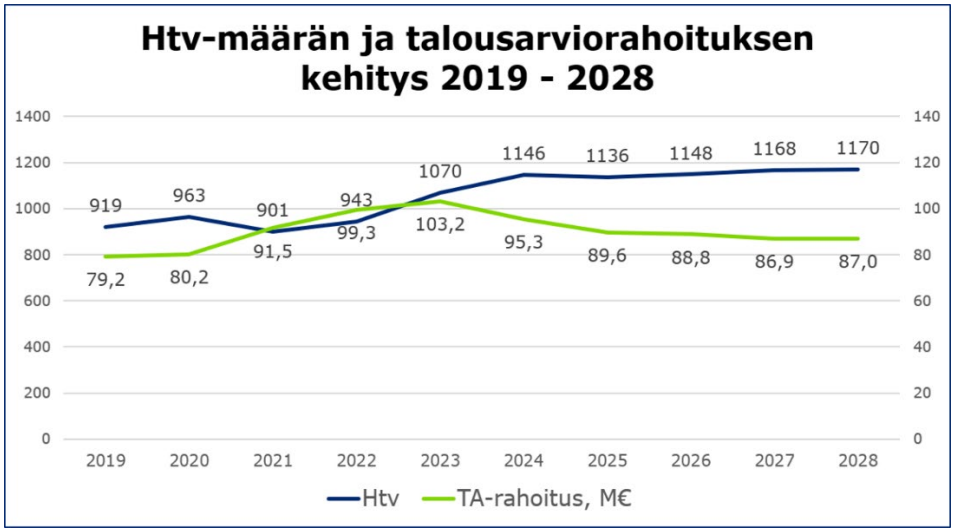
Vapaan siirtomäärärahan lisäksi Traficomilla on jo aiemmin osoitettua määrärahaa 12,7 miljoonaa euroa PRS (häiriöiltä, häirinnältä ja harhautukselta suojattu julkisesti säännelty satelliittipalvelu, Public Regulated Service) -investointihankkeen rakennusvaiheeseen. Hankkeen toteutus on siirtynyt EU-tasolla ennakoitua pidemmälle ja investointihankkeen rahoitus on Traficomin toimintamenomomentilla sidottuna siirtomäärärahana. Investointi on käynnistymässä vuoden 2027 aikana. Tätä investointirahaa ei voida käyttää viraston muihin hankkeisiin, vaan mahdollinen ylijäämä tulisi palautumaan valtiolle.

Traficomin resurssitilanne

Traficom on uudistanut strategiansa ja toteuttanut toimenpiteitä toimintansa sopeuttamiseksi tuottavuusohjelman mukaisten toimintamenoleikkausten mukaiseen alenevaan rahoitustasoon. Toimintaa ja resursseja on sopeutettu viraston toimintaedellytysten varmistamiseksi tulevaisuudessa. Virastossa joudutaan myös arvioimaan kriittisesti viraston tarjoamien palveluiden laajuutta ja toteutusta mm. tehtäviä karsimalla.

Traficomin henkilöstömäärän kasvua on rajoitettu määrätietoisilla sopeuttamistoimilla. Korvausrekrytointeja on rajoitettu ja tehtäviä on jaettu olemassa olevalle henkilöstölle tehtävänkuvia laajentamalla sekä tekemistä karsimalla ja digitalisoimalla.

Tulevien vuosien henkilöstömäärän kasvuun kohdistuu merkittäviä paineita uusista EU-sääntelystä osoitetuista tekoäly- ja datasääntelyn sekä kyberturvallisuuden viranomaistehtävistä johtuen.

Resurssitilanteen vaikutukset

Traficom suhtautuu vakavasti vallitsevaan taloustilanteeseen ja tehostaa osaltaan toimintaansa vastaamaan osoitettuja säästötavoitteita. Traficom vastaa kyberturvallisuuden, viestinnän, ilmailun, merenkulun, raideliikenteen ja tieliikenteen turvallisuudesta. Merkittävä osa turvallisuustehtävistä rahoitetaan valtion budjettirahoituksella. Samaan aikaan viraston lakisääteisten tehtävien määrä on kasvanut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana erityisesti digitalisaatiota, datataloutta ja kyberturvallisuutta koskevilla sektoreilla ilman, että tehtävien hoitamiseen on voitu osoittaa riittävää resursointia.

Traficom on jo sopeuttanut merkittävästi toimintaansa budjettirahoituksen leikkausten vuoksi, ja tehostamista joudutaan väistämättä kohdistamaan myös viraston toimialan turvallisuuteen liittyviin tehtäväkokonaisuuksiin. Tehostamistoimenpiteiden yhteydessä on jouduttu ja joudutaan tarkastelemaan myös kyberturvallisuuden viranomaistehtäviä. Traficom on osa puolustus- ja turvallisuussektorin keskeisiä toimijoita. Määrärahaleikkaukset tulevat vääjäämättä vaikuttamaan Traficomin puolustus- ja turvallisuussektoriin kuuluviin tehtäviin sekä sektorin muille toimijoille tuotettaviin palveluihin.

Virasto toteaa vielä lopuksi, että tuottavuussäästöjen aiheuttamat kehysleikkaukset ja samanaikainen uusien tehtäväkokonaisuuksien lisääntyminen aiheuttavat viraston toimintaan erittäin merkittäviä haasteita.

Sirpa Korhonen
Talousjohtaja, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom